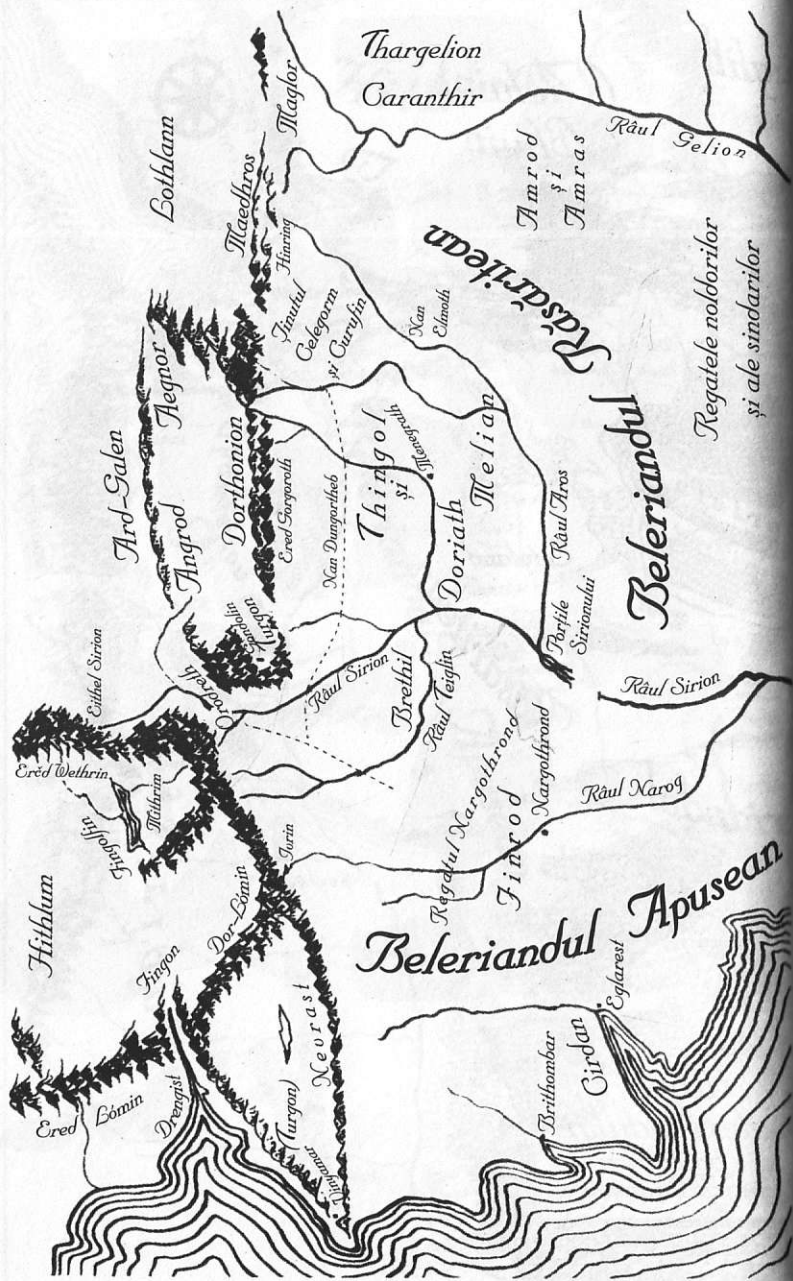

Harta Regatelor Holdorilor și ale Sihdarilor

AINULINDALĒ

AINULINDALĚ

Muzica ainurilor

Și a fost Eru, Unul, numit Ilúvatar în Arda; și mai întâi i-a făcut pe ainuri, Cei Sfinți, vlăstare ale gândului său, și ei au fost cu el înainte să fi luat ființă orice altceva. Iar el le-a vorbit, înfățișându-le motive muzicale pe care să le cânte dinaintea lui, și ei au cântat, și el s-a bucurat. Dar vreme îndelungată fiecare a cântat de unul singur, puțini au fost cei care-au cântat împreună, în vreme ce toți ceilalți ascultau; și asta din pricină că fiecare înțelegea doar acea parte a minții lui Ilúvatar din care el însuși se trăgea, încât le era greu să-și înțeleagă frații. Dar cu cât ascultau mai mult, cu atât se adâncea și înțelegerea lor, închegându-se tot mai mult, în chip armonios.

Și iată că s-a întâmplat ca Ilúvatar să-i cheme la sine pe toți ainurii și să le înfățișeze un motiv cu adevărat măreț, dezvăluindu-le lucruri mai mari și mai minunate decât le mărturisise până atunci; și gloria începutului, și splendoarea sfârșitului i-a înmărmurit pe ainuri, făcându-i să se încline amuțiți în fața lui Ilúvatar.

Ilúvatar le-a spus atunci:

– Din tema aceasta pe care v-am înfățișat-o vreau să-mi faceți cu toții, în cânt armonios, o Muzică Măreață. Și cum am aprins în voi Flacăra Nepieritoare, veți putea face dovada puterilor voastre înfrumusețând această temă, dacă veți voi, fiecare cu ale sale gânduri și

meșteșuguri și după cum se pricepe. Ci eu voi sta și voi asculta și mă voi bucura că, prin voi, frumusețea cea mare a fost trezită și preschimbată în cântec.

Atunci vocile ainurilor, ca îngânate de harpe și lăute, de cimpoaie și trompete, și viole, și orgi, și asemenea unor coruri nesfârșite ce-și însoțeau cântarea cu vorbe, au început să potrivească tema lui Ilúvatar într-o muzică măreață; și a crescut un son de melodii ce se nășteau una dintr-alta, împletindu-se într-o armonie ce a pierit din auz, răspândindu-se în străfunduri și-n înalturi, potopind locurile de sălășluire ale lui Ilúvatar, și muzica și ecoul ei s-au revărsat în Nimicnicie, care n-a mai fost nimicnicie. Altă muzică asemenea acestuia nici c-au mai făcut ainurii de atunci încolo, cu toate că se zvonește că alta încă și mai măreață va fi înfățișată dinaintea lui Ilúvatar de către corurile ainurilor și-ale Copiilor lui Ilúvatar după ce zilele vor fi ajuns la sfârșit. Abia atunci va fi cântată muzica lui Ilúvatar așa cum se cuvine și va prinde viață în clipa în care i se va da glas, căci abia atunci se vor dumiri cu toții pe deplin ce voise el de la fiecare în parte și fiecare va ști ce gândesc ceilalți, iar Ilúvatar va dăruia gândurile lor focul tainic, căci pe placul lui va fi ce va auzi.

Ci acum Ilúvatar sta și asculta și o vreme lungă a fost mulțumit de muzica ce-o auzea, căci nu-i găsea nici un cusur. Dar, pe măsură ce tema se-mplinea, în sufletul lui Melkor s-a stârnit dorința de a adăugi cu de la sine putere scorniri ale închipuirii sale ce nu se potriveau temei lui Ilúvatar; și căuta prin aceasta să sporească puterea și gloria acelei părți ce-i fusese lui încredințată. Dintre toți ainurii, lui Melkor îi fuseseră hărăzite darurile cele mai de soi, cel al puterii și cel al cunoașterii, și tot el se împărtășea și din darurile primite de frații săi. Adesea pornise de unul singur în nimicnicie, în căutarea Flăcării Nepieritoare; căci se aprinsese în el arzătoarea dorință de a făuri el însuși lucruri și i se părea că Ilúvatar nu se gândea la Nimicnicie, iar golul acela îl punea pe Melkor pe jar. Zadarnică i-a fost însă căutarea, căci Focul este al lui Ilúvatar. Numai că, în singurătate, Melkor începuse să nutrească gânduri ce doar ale sale erau, negândite de frații săi.

Astfel de gânduri împletea el acum în muzica sa; și, dintr-odată, cântul său a sunat altfel decât al celorlalți, iar cei care cântau laolaltă cu el s-au simțit pierduți, gândul li s-a tulburat și muzica lor a prins să șovăie; unii însă au început să-și potrivească propriul cânt după cel al lui Melkor, dând deoparte gândul ce-l avuseseră înainte. Apoi răzvrătirea lui Melkor i-a cuprins și pe alții, și melodiile auzite până atunci s-au cufundat într-o mare de sunete furtunoase. Dar Ilúvatar stătea și asculta, până când i s-a părut că jilțul i-a fost prins într-o furtună dezlănțuită, ca și când ape întunecate se războiau între ele, atâtea de o mânie fără sfârșit, ce nu se lăsa molcomită.

Ilúvatar s-a ridicat atunci de pe tron și ainurii au văzut că zâmbea; și-a înălțat el mâna stângă și o nouă temă s-a deslușit deodată în toiu furtunii, asemenea și totuși altfel decât motivul cel dintâi, și a prins putere și iată că avea o frumusețe neștiută până atunci. Dar răzvrătirea lui Melkor s-a întezit în vuiet, împotrivindu-se, și iarăși s-au simțit pierduți ainurii și și-au curmat cântarea, încât nu se mai auzea decât Melkor. Ilúvatar s-a ridicat din nou și ainurii au văzut că îi era încruntat chipul; și-a înălțat el mâna dreaptă și – minune! – o altă temă a răsărit în tot acel haos, ce nu mai semăna cu cele dinainte. Căci la început a părut blândă și mângâietoare, un susur doar de sunete blajine în cânturi suave; dar cum acesta nu putea fi stăvilit, curând a devenit tot mai puternic și mai adânc, până când a părut ca și cum două cântări se înălțau acum deodată în fața jilțului lui Ilúvatar, dar prin nimic nu se asemănau. Una era adâncă și vastă, și minunată, doar că molcomă și împletită cu tristețea necuprinsă care, mai presus de orice, îi dădea frumusețea. A doua, încheată cu greu, răsună stridentă și găunoasă, repetându-se la nesfârșit; îi lipsea armonia, mai curând suna a îmbinare asurzitoare ca de trâmbițe, zbierând mereu aceleași numărate tonuri. Și cu tot dinadinsul încerca să înăbușe prima cântare cu violența vocii sale, dar mai mult părea că primul cânt îi lua acordurile cu adevărat triumfătoare și le țesea în propriul tipar solemn.

În toiu acestei înclăștări, ce făcea ca sălile mari ale lui Ilúvatar să se cutremure și cutremurarea aceasta să se întindă până și în tăcerile

încă neurnite, Ilúvatar s-a ridicat a treia oară și chipul lui era cumplit la vedere. Și-a ridicat el ambele mâini și, cu un singur acord, mai adânc decât Abisul, mai înalt decât Bolta Cerească, străpun-gând precum lumina din ochiul lui Ilúvatar, Muzica a încetat.

A vorbit Ilúvatar atunci, spunând:

– Puternici sunt ainurii și mai puternic între ei este Melkor; dar să știe el și toți ainurii că eu sunt Ilúvatar, și cele ce le-ați cântat vi le voi înfățișa acum, pentru ca voi să vedeți ce ați făcut. Iar tu, Melkor, vedea-vei că nicio temă nu poate fi cântată fără a-și avea în mine izvorul și nici că poate vreunul cânta altminteri de cum voiesc eu. Ci acela ce va cerca astfel a face dovedi-va că singură unealta mea cu care nascocesc totul este mai minunată decât poate el cu gândul să gândească.

S-au înspăimântat atunci ainurii, căci încă nu pricepeau tâlcul vorbelor ce tocmai le auziseră; iar Melkor s-a rușinat și din rușinea asta s-a înfiripat în taină mânia. Ilúvatar însă li s-a înfățișat și mai măreț și astfel a plecat el de pe acele frumoase meleaguri pe care le făcuse pentru ainuri; iar ainurii l-au urmat.

Iar când au ajuns în Nimicnicie, Ilúvatar le-a spus:

– Iată-vă Muzica!

Și le-a înfățișat o vedenie, făcându-i, astfel, să vadă ceea ce până atunci doar auziseră; și au zărit o Lume nouă ce prindea contur în fața ochilor lor, o sferă în miezul Nimicniciei ce-o hrănea, dar fără ca ea însăși să fie Nimicnicie. Și cum priveau ei și se minunau de ce vedeau, Lumea aceasta a-nceput să-și desfire istoria și era ca și cum prindea viață sub ochii lor și creștea. Ilúvatar i-a lăsat o vreme să privească tăcuți, apoi le-a spus:

– Iată-vă Muzica! Asta-i cântarea voastră de menestreli; și în ceea ce vă înfățișez acum în fața ochilor voștri va găsi fiecare dintre voi tot ceea ce îi pare că singur a creat sau a adăugat. Iară tu, Melkor, vei afla gândurile tale, zămislite în taină de mintea ta, și vei vedea că ele nu-s decât o fărâma din întreg, aducând prinos gloriei lui.

Și multe altele le-a spus Ilúvatar ainurilor atunci și pentru că le-au rămas întipărite în minte vorbele sale, precum și muzica ce făcuse, ainurii știu multe din ceea ce a fost și este, și va fi să vină, și puține lucruri au rămas nevăzute ochilor lor. Câteva sunt totuși pe care ei nu le pot vedea, nici fiecare în parte, nici când se adună cu toții la sfat; căci nimănui nu a dezvăluit Ilúvatar toate cele câte le-a ticluit – singur el le știe – și, în fiecare ev, se ivesc lucruri ce sunt noi și prin nimic nu s-au lăsat vestite, căci nu vin din trecut. Așa se face că, în timp ce Lumea le era dezvăluită astfel, ainurii au văzut că în ea se aflau lucruri pe care ei nu le gândiseră. Și cu uimire au privit la venirea Copiilor lui Ilúvatar și la locul pregătit anume pentru viețuirea lor; și s-au dumirit că ei înșiși îl pregătiseră, prin muzica pe care o făcuseră, fără să știe că avea și altă menire decât simpla sa frumusețe. Căci pe Copiii lui Ilúvatar nimeni altul nu-i plăsmuise decât el însuși, fiind aduși de a treia temă muzicală, nicidecum de tema pe care le-o înfățișase el la început, încât niciun ainur nu a pus nimic de la sine în plăsmuirea lor. Și, avându-i acum dinaintea ochilor, ainurii i-au îndrăgit pe loc, ca pe niște făpturi altfel alcătuite decât ei, ciudate și libere, iar în ele vedeau o dată în plus oglindită mintea lui Ilúvatar și puteau să mai deprindă ceva din înțelepciunea lui, care le era chiar și lor, ainurilor, ascunsă.

Copiii lui Ilúvatar sunt elfii și oamenii, Întâi Născuții și Născuții După. Și dintre toate splendorile Lumii, dintre toate vastele sale bolți și spații, și dintre ale sale străluciri rotitoare, Ilúvatar le-a orânduit sălaş în Adâncurile Timpului și între miriadele de stele. Și ar putea părea acest sălaş un lucru de nimic celor care iau seamă doar la măreția ainurilor, nu și la clarviziunea lor; sau celor care au trebuință de toată întinderea Ardei drept temelie pentru o coloană pe care s-o înalțe până când vârful conului său atinge bolta, mai ascuțit decât un ac; sau care țin socoteală doar de necuprinsa vastitate a Lumii, căreia ainurii încă îi dau formă, fără să se gândească defel la scumpătatea cu care alcătuiesc fiecărui lucru al ei. Dar când ainurii au văzut acel sălaş în vedenia ce le-a fost arătată și i-au zărit pe Copiii lui Ilúvatar înăuntru, mulți dintre cei mai măreți ainuri și-au

îndreptat toate gândurile asupra aceluia loc, la care acum râvneau. Și în fruntea lor se afla Melkor, așa cum, la început, tot el fusese cel mai fără seamăn între ainuri care s-a alăturat cu cântul său Muzicii. Și le spunea tuturor că dorea să meargă acolo ca să se îngrijească de toate cele întru folosul Copiilor lui Ilúvatar – dar îi mințea, cum se mințise și pe sine la început, căci cine altul decât el însuși stăpânea clocotitoarele valuri de frig și fierbințeală ce se năpusteau asupra aceluia tărâm? În adevăr, dorința lui era aceea de a-i supune voinței sale pe elfi și pe oameni deopotrivă, pizmuindu-i pentru darurile ce li le promisese Ilúvatar; și-și mai dorea să aibă el însuși supuși și slujitori, și să i se spună și lui stăpân, și să supună voințele altora.

Ceialți ainuri stăteau și priveau la acel sălaș așezat în uriașele întinderi ale Lumii, pe care elfii îl numesc Arda, Pământul; și inimile li s-au umplut de lumină și ochii le-au scăpărat de bucurie la vederea atâtor culori; dar vuietul mării i-a tulburat. Și au văzut vânturile și văzduhul, și materiile din care era făcută Arda, fierul și piatra, și argintul, și aurul și multe altele; dintre toate, apa era cea pe care-o ridicau în slăvi cu osebite. Eldarii spun că în apă încă mai stăruie ecoul Muzicii ainurilor, mai mult decât în orice altă materie ce se găsește pe acest Pământ; și mulți dintre Copiii lui Ilúvatar ascultă cu același nesaț vocile Mării, fără să știe de ce o fac.

Spre această apă și-a îndreptat gândul acel ainu căruia elfii îi spun Ulmo și pe care, mai mult decât pe oricare alt ainu, l-a deprins Ilúvatar cu tainele muzicii. Văzduhul și vânturile l-au atras cu deosebire pe Manwë, cel mai mândru dintre ainuri. Spre materia din care-i făcut Pământul s-au îndreptat gândurile lui Aulë, căruia Ilúvatar i-a dăruit tot atâta dibăcie și cunoaștere cât și lui Melkor; numai că, pentru el, plăsmuirea și lucrul plăsmuit, iar nu stăpânirea asupra lucrului sau propria pricepere, sunt adevărata încântare și mândrie. Lui îi place să dăruiască, iar nu să adune, și nicio grijă nu-l apasă, ci mereu se-apucă de ceva nou.

Iar Ilúvatar i-a spus lui Ulmo astfel:

– Oare nu vezi tu cum în acest mic regat din Adâncurile Timpului Melkor s-a pornit cu război împotriva celor făurite de tine? Frig

neînchipuit de mare și de amarnic a zămislit cu mintea lui, dar tot n-a izbutit să distrugă frumusețea izvoarelor tale și nici ale tale iazuri limpezi. Privește zăpada și vicleana lucrătură a înghețului! Melkor a născocit fierbințeala și focuri fără număr, dar tot n-a se-cătuit dorința ta și n-a zăgăzuit pe deplin muzica mării. Te uită la norii cei înalți și la splendoarea lor, la negurile veșnic schimbătoare; și pleacă-ți urechea la căderea ploii pe Pământ! Norii ceștia te duc mai aproape de Manwë, prietenul tău, pe care-l îndrăgești.

– Adevărat este, a răspuns Ulmo. Apa e mai frumoasă acum decât și-a imaginat-o vreodată inima mea, și nici cel mai tainic gând al meu n-a izvodit vreodată fulgul de nea, iar căderea ploii n-a fost nicicând cuprinsă în muzica mea. Pe Manwë îl voi căuta pentru ca împreună cu el să închipuim cânturi ce veșnic să te bucure!

Astfel și-au unit de la bun început puterile Manwë și Ulmo și în toate cele ce le-au făcut împreună au urmat cu credință gândul lui Ilúvatar.

Dar chiar în timp ce Ulmo vorbea, iar ainurii încă priveau cu uimire vedenia, ea le-a fost luată și ascunsă de ochii lor; și lor li s-a părut că, în acea clipă, zăresc ceva nou, anume Întunecimea, pe care până atunci n-o știuseră decât cu gândul. Numai că ei îndrăgiseră peste măsură frumusețea vedeniei și se lăsaseră furați de acea Lume care li se înfățișase și prinsese viață sub privirile lor, și mintea le era plină de ea; iar istoria a rămas ciuntită și cercurile timpului nerotunjite pe deplin atunci când vedenia le-a fost luată. Unii dintre ei au spus chiar că vedenia a pierit atunci când s-a desăvârșit Stăpânirea oamenilor și a început să apună cea a Întâilor Născuți; din care pricină, deși Muzica învăluie totul, valarii n-au văzut cu ochii lor Evurile ce-au urmat și nici sfârșitul Lumii.

Ainurii au fost cuprinși de frământare, dar Ilúvatar i-a chemat la sine și le-a spus:

– Cunoscută îmi este mie dorința minților voastre, anume ca tot ce ați văzut voi în adevăr să se-implinească, să nu rămână doar în gândurile voastre, ci să fie cum sunteți și voi, și totuși altfel. Așa că

spun: *Eä!* Să fie toate acestea! Și voi trimite în Nimicnicie Flacăra Nepieritoare și ea se va găsi în miezul Lumii, și Lumea Va Fi; și dintre voi cine voiește poate coborî în ea.

Și dintr-odată ainurii au văzut în depărtare o lumină, ca un nor cu o inimă vie într-însul, ca o flăcără; și au știut că aceasta nu mai era doar o vedenie, ci Ilúvatar făurise un lucru nou: *Eä*, Lumea care Este.

Așa s-a întâmplat că dintre ainuri unii au rămas cu Ilúvatar dincolo de hotarele Lumii; dar alții – și printre ei mulți dintre cei măreți și mândri – și-au luat rămas-bun de la Ilúvatar și au pogorât în Lume. Dar, pentru aceasta, Ilúvatar le-a cerut ceva în schimb – sau poate că nu el le-a cerut, ci acel ceva izvora din însăși iubirea lor –, anume ca, din acea clipă, puterea lor să rămână între hotarele Lumii, înlăuntrul lor pentru totdeauna, până la deplina ei alcătuire, astfel ca ei să fie viața ei, iar ea a lor. Și de aceea se numesc ei valari, Puterile Lumii.

Dar intrând în *Eä*, valarii au rămas uimiți și s-au pierdut cu firea, căci părea că nimic nu fusese încă făurit din ceea ce văzuseră ei în acea vedenie, totul stătea să înceapă, dar încă n-avea formă, iar peste tot domnea întunericul. Căci Muzica Măreață nu fusese altceva decât alcătuirea și înflorirea gândului în spațiile veșnice, iar Vedenia, doar o prevestire; valarii se aflau acum la începutul Timpului și înțelegeau că Lumea fusese doar prevestită, prorocită prin cântul lor, iar ei trebuiau acum s-o împlinească. Astfel au început marile lor munci în pustietăți necuprinse și necercetate, în evuri fără de număr și uitate, până când, în Adâncurile Timpului și în vastele spații ale Lumii, s-a ajuns la ceasul și în locul în care urma să se dureze sălașul pentru Copiii lui Ilúvatar. Și cei care au trudit cel mai mult pentru a-l dura au fost Manwë și Aulë, și Ulmo; dar și Melkor s-a aflat acolo de la bun început, vârându-se în treburile celorlalți și încercând să întoarcă totul întru împlinirea propriilor gânduri și dorințe; și a aprins focuri mari. Căci Melkor își dorea acest Pământ încă tânăr, în care flacăra ardea vâlvătaie, astfel că le-a spus valarilor:

– Acesta va fi regatul meu și-i voi da numele meu!

Dar Manwë era fratele lui Melkor în mintea lui Ilúvatar și era înălțul instrument în cea de-a doua temă născocită de Ilúvatar pentru a pune stavilă răzvrătirii lui Melkor. Astfel că Manwë a chemat la sine multe spirite, și din cele mari, și din cele mai mici, și ele au coborât pe câmpiile Ardei și l-au ajutat pe Manwë ca nu cumva Melkor să împiedice pentru totdeauna împlinirea trudei lor, iar Pământul să se veștejească înainte chiar de a fi înflorit. Iar Manwë i-a spus lui Melkor:

– Regatul acesta nu-l vei lua tu pentru tine pe nedrept, căci mulți alții trudes aici umăr la umăr cu tine.

Și s-a iscat vrajbă între Melkor și ceilalți valari; drept care Melkor a găsit de cuviință să se retragă o vreme și să pornească spre alte meleaguri, unde putea să facă așa cum dorea el; dar din sufletul său n-a alungat dorința de a stăpâni Regatul Ardei.

Apoi, valarii și-au ales pentru ei înșiși o formă și o culoare; și pentru că tot ce-i atrăsese în Lume era dragostea lor pentru Copiii lui Ilúvatar, în care-și puneau nădejdea, au luat formă după ceea ce văzuseră în vedenia lui Ilúvatar, dar nu și măreția și splendoarea întrezărite acolo. Iar forma asta și-o alcătuiau mai mult după cum știau ei că trebuie să arate Lumea ce putea fi văzută, și nu după cum arăta ea cu adevărat. Pentru valari, forma e aidoma veșmintelor pe care le purtăm noi și pe care le putem lepăda fără ca ființa să ni se împuțineze. Valarii pot umbla neînveșmântați, dacă așa voiesc, și nici măcar eldarii nu-i pot zări cu limpezime, chiar de se află în preajma lor. Dar când doresc să pună pe ei veșminte, atunci își iau forme de bărbați, unii, și de femei, alții, după cum le-au fost naturile de la bun început, astfel că forma pe care o ia fiecare nu este aleasă după bunul său plac, ci îi întrupează natura, așa cum și noi ne înveșmântăm diferit, după cum suntem bărbați sau femei, căci nu veșmintele ne fac ceea ce suntem. Cât despre Mai-Mari, formele pe care le îmbracă nu seamănă întotdeauna cu veșmintele purtate de regii și reginele din rândul Copiilor lui Ilúvatar, ci uneori se învelesc cu propriile gânduri și atunci îi deslușim ca pe ceva teribil de măreț și grozav de înfricoșător.